



# Preporuke za uključivanje studenata i osoblja s posebnim potrebama u Erasmus+ program u visokom obrazovanju

*za visoka učilišta*



lipanj 2016 – prvo izdanje

---

**EUROPEAN COMMISSION**

Directorate-General for Education and Culture  
Unit B.1 – Higher Education  
Rue Joseph II, 70  
B-1040 – Brussels/Belgium  
<http://ec.europa.eu/erasmus-plus>

Erasmus+, europski program za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport u razdoblju 2014. – 2020. pružit će priliku za studiranje ili obavljanje stručne prakse u inozemstvu za više od 2 milijuna studenata. Razmjene igraju važnu ulogu u osiguravanju potrebnih vještina mladim europskim građanima kako bi pronašli svoje mjesto u društvu i sudjelovali u izgradnji kreativne, inovativne i kohezivne Europe.

Članak 23. Erasmus+ [pravne osnove](#) naglašava važnost osiguravanja pravednih i jednakih mogućnosti za sve potencijalne sudionike, uključujući i one iz skupina koje su obično nedovoljno zastupljene u programima mobilnosti: „Tijekom provedbe programa, između ostalog, pri odabiru sudionika i dodjela stipendija, Komisija i države članice trebaju osigurati da se posebni naponi ulože za promicanje socijalne inkluzije i sudjelovanja osoba s posebnim potrebama ili s manje mogućnosti“.

Ove preporuke sastavila je radna skupina (**Higher Education Working Group on Special Needs**) koju čini grupa Erasmus+ nacionalnih agencija, predstavnici visokih učilišta, stručnjaci i relevantni dionici te Erasmus+ sudionici mobilnosti kako bi se podržalo uključivanje studenata i osoblja u visokom obrazovanju s fizičkim, mentalnim ili zdravstvenim poteškoćama u program. Analogno tomu, preporuke se mogu primijeniti za mobilnosti u drugim područjima Erasmus+ programa.

---

## Preporuke za visoka učilišta koja sudjeluju u programu Erasmus+

Potpisivanjem dodijeljene Erasmus povelje u visokom obrazovanju (ECHE) više od 5000 visokih učilišta obvezalo se u potpunosti poštivati načela nediskriminacije navedene u Erasmus+ programu i osigurati jednak pristup i mogućnosti mobilnim sudionicima iz svih sredina i svih statusa. Ove praktične preporuke za visoka učilišta razvijene su kako bi se olakšalo uključivanje u Erasmus+ program studenata i osoblja čije **fizičke, mentalne ili zdravstvene okolnosti su takve da njihovo sudjelovanje u programu ne bi bilo moguće bez dodatne financijske potpore** (dalje u tekstu „studenti i osoblje s posebnim potrebama“).

### Promocija i smjernice



Postavite informacije za Erasmus + studente i osoblje s posebnim potrebama na vaše mrežne stranice i druge komunikacijske kanale na vidljivo mjesto i u pristupačnom formatu. Ove informacije trebaju obuhvaćati opis načina na koji studenti i osoblje mogu zatražiti dodatnu financijsku potporu za posebne potrebe. Kako biste informirali vaše studente i osoblje s posebnim potrebama o Erasmus+ mogućnostima i podršci, možete započeti s nacrtom teksta za mrežne stranice koji se nalazi na kraju ovog dokumenta. Dodatnu inspiraciju pronađite na stranicama [University of Jyväskylä \(Finska\)](#) koja sadrži podatke i za odlazne i za dolazne studente, [Frederick University Students \(Cipar\)](#) ili [Istanbul Aydın Üniversitesi \(Turska\)](#) s informacijama za odlazne studente i [Ludwig Maximilians Universität München \(LMU, Njemačka\)](#) za dolazne studente.



Osigurajte podršku vašim studentima i osoblju inspirirajući se i preuzimajući prakse drugih visokih učilišta i mreža visokog obrazovanja. Na primjer, [A-Z Vodič za inkluzivnu međunarodnu mobilnost](#) osmišljen je na način da pruža savjete za unaprjeđenje iskustava studenata s posebnim potrebama na studiju u inozemstvu.



**FOR Higher Ed Institutions**

- N** The **NORMAL** student doesn't exist. Don't make assumptions about students with a disability: they want to go abroad and it is possible.
- O** Show that international mobility is a real **OPTION**, using diverse pictures and testimonies of students with disabilities in all your communication (website, brochures, talks, etc.).
- V** Think about setting up **VALUABLE** support systems (e.g. a buddy-system) for all domestic and international students. This will benefit all students, including international students with disabilities.
- W** Collaborate **WITH** others: make liaisons between international and disability/access office, the library etc. & connect with the host/home education institution & other disability organizations outside the college.
- X** **EXPLAIN** to teachers what they can do to make the student feel welcome and to create equal opportunities for the student to succeed.
- Y** Apply a **YES**-we-can-do-attitude. Say yes to inclusive international mobility requests, and figure out afterwards how this can be realised.



[Vodič za studente s posebnim potrebama na stručnoj praksi](#) razvio je [Trinity College Dublin \(University of Dublin, Irska\)](#). Vodič pruža korisne smjernice i informacije za potporu studentima s posebnim potrebama tijekom stručne prakse. Platforma [EAIE Access & Diversity](#) pruža relevantne informacije o pristupačnosti i raznolikosti studiranja u inozemstvu. Platforma omogućuje

otvorenu diskusiju o tome kako postići ravnopravno sudjelovanje studenata i osoblja s posebnim potrebama u visokom obrazovanju i mobilnosti.



Promovirajte budućim studentima dodatnu vrijednost iskustva mobilnosti u smislu zapošljivosti i pratite svoje diplomirane studente u njihovim budućim karijerama. Uključite prijašnje Erasmus+ sudionike (studente i osoblje) s posebnim potrebama u ulogu ambasadora programa kako bi podijelili svoja iskustva s relevantnim grupama i dionicima.



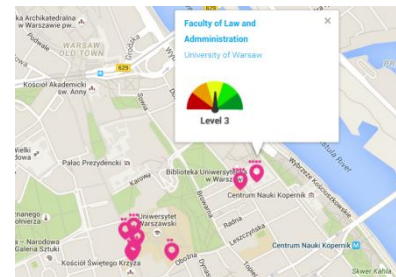
*Jessica Gough, Erasmus studentica s posebnim potrebama: „Odlučila sam otići. Kao netko tko nikada ne odustaje, željela sam ustrajati u izazovu. Nisam dopustila da me moj invaliditet sputava. Zapravo, mislim da me još više potaknuo da svoje Erasmus iskustvo učinim uspješnim.“*



Promovirajte raznolikost pri korištenju fotografija, ilustracija i drugih vizualnih oznaka u tiskanim i elektronskim formatima, na primjer na način da u njihovu pripremu ili izradu uključite studente / osoblje s posebnim potrebama. [Primjer University of Malta](#) možete vidjeti prikazan niže:



Podignite vidljivost vaše ustanove pridruživanjem mrežnom alatu [MapAbility](#) – alat je razvila Erasmus studentska mreža (ESN) mapirajući pristupačnost visokih učilišta.



## Odabir studenata i osoblja



Odredite jednu osobu na vašoj ustanovi koja će uspostaviti vezu i suradnju između ureda za međunarodnu suradnju i ureda za studente s invaliditetom (ili zadužene osobe) u svrhu promoviranja programa i pružanja podrške studentima i osoblju s posebnim potrebama. Pozivanje zaduženih osoba i relevantnih dionika za studente s posebnim potrebama na promotivna i informativna događanja na vašoj ustanovi može pomoći razmjeni znanja i stručnosti. Primjer Erasmus studentske mreže (ESN) Španjolska i [Fundación ONCE](#) možete pronaći na [mrežnim stranicama](#).





Uključite sljedeće pitanje u standardni prijavni obrazac za odlazne studente i osoblje kako bi svi imali priliku izraziti svoje individualne potrebe: „Imate li posebne potrebe (posebne fizičke, mentalne ili zdravstvene okolnosti)? Da/Ne (opcionarno). Ako je odgovor pozitivan, pozivamo Vas da to naznačite kako bi se potrebna podrška pružila i kako biste se prijavili za dodatnu financijsku potporu koja bi pokrila dodatne troškove koje biste mogli imati tijekom Vaše Erasmus+ mobilnosti. U skladu s člankom 21. [Povelje o temeljnim pravima Europske unije](#) neće biti diskriminacije na temelju ovih informacija.“



Navedite u [međuinstitucijskim sporazumima](#) mjere koje vaša ustanova provodi kako bi stvorila inkluzivno okruženje te koji su mehanizmi i službe podrške dostupni studentima i osoblju s posebnim potrebama. Iskoristite informacije vaših partnerskih visokih učilišta u međuinstitucijskim sporazumima kako biste što bolje usmjerili studente i osoblje da informirano odluče o odabiru odredišta mobilnosti. Neke primjere visokih učilišta koja to već čine možete pronaći niže.

#### **Additional requirements**

*[Please specify whether the institutions have the infrastructure to welcome students and staff with disabilities.]*

University of Valencia (Spain)	The Unit for the integration of people with disabilities at the University of Valencia promotes equal opportunities for people with disabilities. Both students and staff with disabilities or special needs can access to the services provided by this Unit. Website: <a href="http://www.fundaciouv.es/upd/index.asp?idioma=eng">http://www.fundaciouv.es/upd/index.asp?idioma=eng</a>
University of Gothenburg (Sweden)	The University of Gothenburg has the appropriate infrastructure to accept students and staff with special needs. Information and assistance can be provided by <i>email address</i> and <i>phone number</i> . Website: <a href="http://studentportal.gu.se/english/help-and-guidance/disability">http://studentportal.gu.se/english/help-and-guidance/disability</a>



Održavajte blisku suradnju i kontakt sa sudionicima Erasmus+ mobilnosti i partnerskim ustanovama tijekom svih faza mobilnosti u pogledu njihovih posebnih potreba.

### **Nadzor i podrška**



Istražite mogućnost korištenja odlaska na Erasmus+ mobilnost osoblja u svrhu osposobljavanja za vaš ured za međunarodnu suradnju, ured za studente s invaliditetom (ili zadužene osobe) ili ostalo administrativno osoblje kako biste naučili više o tome kako prihvatne ustanove rade sa studentima i osobljem s posebnim potrebama i stvorili sinergiju. To je ostvarivo, na primjer, odlaskom na *job-shadowing* (praćenje rada) ili sudjelovanjem na *Erasmus+ Staff Training Week* događanjima poput onog koje redovito organizira [Masaryk University](#) (Češka).



Koristite sredstva sa stavke Potpora za organizaciju (OS) kako biste financirali promotivne aktivnosti u ovom segmentu i/ili organizirali kratke pripreme posjete kako biste što bolje pripremili studente ili osoblje s posebnim potrebama za njihovu nadolazeću mobilnost.



Koristeći oznake obilježavanja posebnih potreba u alatu Mobility Tool+ (EU alat za izvještavanje o Erasmus+ programu) prema sljedećim načelima je važno za praćenje indikatora pristupa i inkluzije Erasmus+ programa:

Activity Type*	-- Select an Activity Type --	<input type="checkbox"/> Long-term Activity
Participant ID	<input type="text"/>	
Participant First Name*	<input type="text"/>	
Participant Last Name*	<input type="text"/>	<input checked="" type="checkbox"/> Participant With Special Needs
Participant Email*	<input type="text"/>	
Participant Gender*	-- Select a Gender --	
Nationality*	-- Select a Nationality --	

Obilježite polje "Participant with Special Needs" u slučaju da je student ili član osoblja naveo/la da ima posebne potrebe. Podatak bi trebao biti upisan i u slučaju kada student ne dobiva EU financijsku potporu (u tom će slučaju polje "EU Special needs support" biti nula).

Ako sudionik ne prima dodatnu financijsku potporu za posebne potrebe (npr. zato što nije bila potrebna dodatna financijska potpora za dužu pripremu ispita i sl.), upišite komentar u dijelu "EU Special Needs Support", pojašnjavajući pristupne potrebe sudionika i ostavite 0 (nula) kao iznos.

EU Special Needs Support	<input type="text" value="0"/>
EU Special Needs Support Comments*	<input type="text" value="Explain the acces needs of the participant"/>

EU Special Needs Support	<input type="text" value="500"/>
EU Special Needs Support Comments*	<input type="text" value="Explain the acces needs of the participant and for which services the budget is used"/>

Ako sudionik prima dodatnu financijsku potporu, upišite iznos i objasnite u komentaru pristupne potrebe sudionika te za koji tip usluga i troška je dodatna financijska potpora bila potrebna.

# Nacrt teksta za mrežne stranice visokih učilišta koja sudjeluju u programu Erasmus+ u svrhu informiranja studentata i osoblja s posebnim potrebama o mogućnostima mobilnosti i podršci

(tekst prilagodila Agencija za mobilnost i programe EU)

## Potpora za posebne potrebe u Erasmus+ programu

Erasmus+ posvećuje posebnu pozornost usmjeravanju, prihvaćanju, fizičkoj pristupačnosti, pedagoškoj i tehničkoj podršci te posebno financiranju dodatnih troškova studentata i osoblja čije su fizičke, mentalne ili zdravstvene okolnosti takve da njihovo sudjelovanje u programu ne bi bilo moguće bez dodatne financijske potpore (dalje u tekstu „studenti i osoblje s posebnim potrebama“). Svrha je toga da u cijelosti iskoristite sve prednosti koje pruža iskustvo Erasmus+ mobilnosti.

Potpisivanjem [Erasmus povelje u visokom obrazovanju \(ECHE\)](#) svako se visoko učilište obvezuje da će osigurati jednak pristup i mogućnosti sudionicima iz svih sredina i svih statusa. Na taj način studenti i osoblje s posebnim potrebama mogu koristiti usluge podrške koje prihvatna ustanova nudi svojim matičnim studentima i osoblju.

## Dodatna financijska potpora

Nakon odabira na matičnoj ustanovi, a prije odlaska na mobilnost, za vaše pristupne potrebe tijekom mobilnosti možete se prijaviti za Erasmus+ financijsku potporu za studente i osoblje s posebnim potrebama. To je dodatna financijska potpora pored redovite Erasmus+ financijske potpore za studentsku mobilnost u svrhu studija / stručne prakse ili mobilnost osoblja. Kako biste se prijavili za Erasmus+ dodatnu financijsku potporu za posebne potrebe, u pripremnj fazi vaše Erasmus+ mobilnosti trebate navesti vaše potrebe i predvidjeti dodatne troškove povezane s vašim specifičnim fizičkim, mentalnim ili zdravstvenim okolnostima.

## Koje su Vaše pristupne potrebe?

Ovisno o individualnim potrebama, stavke koje su formalno prihvatljive za dodatnu financijsku potporu tijekom Erasmus+ mobilnosti uključuju, između ostalog, sljedeće: prilagođeni smještaj, pomoć pri putovanju, medicinska skrb, dodatna oprema, prilagođeni nastavni materijal, osobu u pratnji itd.

## Kako se prijaviti?

Pitajte u uredu za međunarodnu suradnju ili Erasmus+ koordinatora na vašoj matičnoj ustanovi za pomoć pri ispunjavanju prijavnog obrasca.

Informacije za odlazne studente i osoblje dostupne su kod Erasmus koordinatora ili na mrežnim stranicama [\[VU treba ovdje dodati poveznicu na informacije za odlazne studente\]](#).



Informirajte se na mrežnom alatu [MapAbility](#) koji je razvila Erasmus studentska mreža (ESN) mapirajući pristupačnost visokih učilišta i njihovih usluga kako biste donijeli odluku o odredištu vaše mobilnosti.

Osim toga, studenti za studente izradili su mrežnu stranicu [Student toolkit](#) objedinivši savjete i informacije korisne za vaše obrazovno putovanje.

### **Zaštita osobnih podataka**

Osobni su podaci **povjerljivi** i mogu biti obrađivani samo vezano uz vašu prijavu i sudjelovanje u Erasmus+ programu u skladu s mjerodavnim pravom Republike Hrvatske.

### **Kontakt za odlazne studente i osoblje:**

*[ime osobe za kontakt]*

*[e-mail adresa]*

*[broj telefona]*

*[odjel/ured/sl. ]*

*ostaviti na engleskom jeziku sljedeći dio:*

**Information for incoming students and staff with physical, mental or health-related conditions**

*[VU treba ovdje dodati poveznicu na informacije za dolazne studente]*

### **Data protection**

Personal data are **confidential** and will only be treated with regards to your application and participation in the Erasmus+ programme according to the national law.

### **Contact for incoming students and staff:**

*[contact person]*

*[Email address]*

*[phone number]*

*[department/office]*

### **Za više informacija:**


Erasmus+ preporuke:

- [ExchangeAbility](#) projekt
- [ExchangeAbility](#) video sadržaji
- [Erasmus+ Ambassadors](#)
- *[priče i iskustva s mobilnosti sudionika s vaše ustanove – ako je primjenjivo]*

Ured za studente s invaliditetom (ili zadužene osobe) *[VU treba ovdje dodati kontakt i poveznicu - ako je primjenjivo]*

[European Commission – Erasmus+](#)

Erasmus+ National Agency – Agencija za mobilnost i programe EU [www.mobilnost.hr](http://www.mobilnost.hr)



[ec.europa.eu/erasmus-plus](https://ec.europa.eu/erasmus-plus)  
[#ErasmusPlus](https://twitter.com/ErasmusPlus)  
[facebook.com/EUErasmusPlusProgramme](https://facebook.com/EUErasmusPlusProgramme)